

Joranstaltning skulde koste 21,782 Rb. mere end ifølge det oprindelige Forslag. Ganste vist falder der ind derunder Anskaffelsen af Maskiner, saaledes to nye nævnte og en ny Dampmaskine, der kan anbringes paa saadan Maade, at den kommer til at tjene saavel ved Sølvdumyntningen som ved Gulddumyntningen; men det var dog paa den anden Side taget med i Beregning ifjor, at man kunde have brugt den gamle Dampmaskine. Nu formener Udvalget, at da dog allerede ifjor Indførelse af Gulddumyntfod stod for Regjeringen som en temmelig nær Sandsynlighed, saa burde man, idet man kom til Rigsdagen med Forslag til Opførelse og Indretning af den nye Mynt, kunne have fremsat, paa det i Anledning af Prisforhøielser osv. foranledigede Merbeløb nær, det samme Forlangende, der nu foreligger for os i det Hele. Dette vilde have været forreftere. Man opdager nemlig ved ikke faa Leiligheder, at man — jeg siger ikke, at det sker planmæssigt fra Bestyrelsen eller fra vedkommende Embedsmands Side — ikke kommer frem med den fulde Sandhed, hvor der er Tale om den Slags Joranstaltninger som den her foreliggende. Naar Sagen første Gang kommer frem, ser den nogenlunde antagelig ud, men er man gaaet ind paa den, kommer der bagefter saamange Tillæg af Udgifter, at det næsten bliver en Undertagelse, at Overflag i Anledning af Forslag om Opførelse af civile Bygninger eller lignende Joranstaltninger nogenlunde slaa til. Dette er ikke korrekt. Vi ere ikke længere Børn, som behøve at faae strøet Sukkergodt paa de Forslag, hvormed man kommer til os. Et Joranstaltningen nødvendig og hensigtsmæssig, har Rigsdagen akkurat den samme Interesse i at faae den gennemført som Regjeringen; i den Henseende er der ingen Forstjæl. Denne Bemærkning har Flertallet troet at burde lade indflyde, for at man paa dette Punkt kan komme til større Forstaaelse end hidtil, saa at Regjeringen for Fremtiden, forsaavidt overhovedet de civile Bygningstre ere sikke paa at kunne levere Overflag, som, naar ikke særlige Omstændigheder komme til, vise sig at være paalidelige og holde Stil, vil komme frem med den hele Begjæring fra Begyndelsen af. Der er endnu en lille Bemærkning, som jeg kunde ønske at gjøre, inden jeg forlader Udgiftssiden. Jeg vil anbefale Udvalgets Henstilling om de halve Skillinge til den høitærede Finansministers Opmærksomhed, skjøndt det kan se ud, som om det var en ubetydelig Sag, som det ikke var værd at indblande sig i. Det har imidlertid glædet Finansudvalget at se, at Myntudvalget har havt den samme Opfattelse af denne Sag som Finansudvalget, og der vil jo ogsaa efter Myntloven blive indført Drer, som endogsaa ere lidt ringere end Halvskillingen. Sagen er af ikke ringe Betydning for den fattige Del af Befolkningen. Den, der hører i smaa Partier, kommer altid til at betale mere

end Andre, og Reglen er jo i det Hele den, at den, som mindst kan betale, kommer til at betale dyrest. Ved det System, der nu gælder, og hvorefter vi vel have Halvskillingen af Naan, men ikke af Gavn, og uden at enhver Handlende har nogen Forpligtelse til at have denne Smaaemynt, kommer den Fattige ofte til at betale 3 Skilling, hvor han ellers kunde slippe med 2½ Skilling, 5 Skilling, hvor han kunde slippe med 4½ Skilling osv., og naar dette finder Sted gjennemgaaende i hans daglige Indtjeb paa de forskjellige Steder, vil man indse, at dette lille Spørgsmaal om den halve Skilling kan komme til at betyde ikke saa lidt mellem Aar og Dag for en fattig Familie.

Jeg kommer nu til Indtægtsiden og skal da bemærke, at man under Nr. 1 har faaet en Forklaring over de betydeligste Staten tilhørende Søer og Moser, som give en aarlig Indtægt af 200 Rb. Det er imidlertid ikke ganste klart — jeg indrømmer, at det heller ikke kan være ganste klart, thi Spørgsmaalet kunde ikke stilles saa koncist, som dertil var nødvendigt, og Besvarelsen er udsørlig og omstændelig nok efter Spørgsmaalet —, hvorvidt der her ikke kan være ubeladt Moser og Søer, som burde give ikke blot 200 Rb. i aarlig Indtægt, men meget Mere. Det er nemlig Forskjelliges Mening, at netop af disse Domæner, navnlig Moserne, har man langtfra den Indtægt, som man paa forskjellig Maade kunde og burde have. — Under Nr. 3 findes en Bemærkning angaaende Forstrandsretten. Den meget ærede Minister har fornøiligt i en Skrivelse meddelt Udvalget, at der af private Forstrande kun findes Nabergs Forstrand, Anholt Do. og Jans og Mans Do., hvis Tiere ved Skjode ere berettigede til at tage det løst opdrevene Gods. Hvorledes disse Forstrande benyttes, har Ministeriet ikke nogen Kundskab om. Spørgsmaalet er reist i Finansudvalget efter en Meddelelse, for hvis Rigtighed man ikke indestaar, og som gaar ud paa, at der ved den betydeligste af disse Forstrande, nemlig Nabergs Forstrand, skulde være drevet en Trafik, der synes at være lidt besynderlig, nemlig at man har gjort visse Dele af Forstranden til Gjenstand for Arvebofsfastning. — Under Nr. 4 findes en Udtalelse om Østersøfisteriet. Skjøndt det var 17 Dage, førend Betænkningen blev afgiven til Trykken, at man spurgte paany og ved den Leilighed forlangte som det Væsentligste de Indberetninger, som Kontrollen aarlig giver, ledsaget af sin Udtalelse til Ministeriet, saa har Udvalget ikke faaet nogen nærmere Oplysning om dette Spørgsmaal. Jeg vil indrømme, at saafremt den meget ærede Minister vil give Besvarelsen samlet, kan denne Forsinkelse begrundes, men Udvalget kunde have ønsket at have i alt Fald Beretningerne fra Kontrollen. Da dette nu ikke er Tilfældet, skal jeg ganste forbigaa Sagens Realitet, idet man kan forbeholde sig Omtale af denne ingenlunde vigtige Sag til 3die Behandling. —